

KULTTUURI

Musiikki: Elokuvamusiikki on ollut kitaristi Bill Frisellin uran tärkein vaikuttaja, hän paljastaa haastattelussa

Jazzkitaristi Bill Frisell tekee yhteistyötä myös kamarimusiikoiden sekä rock, folk- ja kantriartistien kanssa. Elokuvamusiikki on erityisen lähellä hänen sydäntään.

Neljän vuoden dokumentti

Muusikko Emma

Frantz seurasi

Bill Friselliä

dokumenttiinsa

hartaasti.

Markus Nordenstreng

Austin, Texas

AUSTININ 6th Streetillä sijaitsevan elokuvateatterin edessä kuvan vaajat piirittävät silmännähdn eksyksissä olevan oloista hahmoa. Mies on menossa itsestään kertovan dokumenttielokuvan ensi-iltaan.

Nörttimäisen ja vaatimattoman habituksensa perusteella Bill Friselliä, 65, saattaa olla vaikeaa uskoa sukupolvensa merkittävimmäksi newyorkilaiseksi jazzkitaristiksi.

Kitaristin vaikutuksen summaa dokumentissa Wilco-yhtyeestä tuttu Nels Cline, jonka mielestä Friselliä on ollut kattavina vaikutus sukupolvensa luovan kitaransoittoon.

”Oli vähän absurdia ja epämuksavaakin katsella ja kuunnella itseään laajakankaalta”, Frisell analysoi *Bill Frisell, A Portrait* näytöksen jälkeen. ”Filmin tekeminen itsessään oli mukavaa ja siitä muodostui rutiini, kun ohjaaja jututti ja kuvasi minua säännöllisesti neljän vuoden ajan.”

Kuka?

Bill Frisell

- Syntynyt 1951 Baltimoressa, Marylandissa.
- Asuttuaan Belgiassa muutti 80-luvun alussa New Yorkiin ja alkoi levyttää ECM-jazzlevymerkille.
- Liittyi John Zornin johtamaan Naked City -avantgardeyhtyeeseen.
- Muutettuaan 80-luvun lopulla Seattleen Frisell siirtyi Nonesuch-levy-yhtiölle ja äänitti ensimmäisen Americana-vaikutteisen sooloalbuminsa *Have A Little Faith*, josta muodostui arvostelu- ja myyntimenestys.

- Säännöllisiä levytyksiä mm. Norah Jonesin, Bonnie Raittin, Elvis Costellon ja Lucinda Williamsin kanssa.
- Levyttänyt viime vuosina erityisesti Bill Frisell Trion kanssa, jossa Friselliä säestävät Tony Scherr ja Kenny Wollensen.

LOPPUTULOS on kiinnostava kat-saus Friselliin ja tämän luovaan prosessiin. Luottamus ja yhteisen sävel ohjaajan kanssa löytyi ehkä siksi, että dokumentaristi, australialainen Emma Franz sat-

tuu olemaan entinen jazzmuusikko.

Elokuvanteko vei aikaa, sillä ohjaaja toimi elokuvansa kuvaajana, äänittäjänä ja leikkaajana. Elokuvan valmistumisen mahdollisti lopulta menestyksekkäs joukkorahoituskampanja.

”Emmalla oli todella hyvä ajoitus. Osa elokuvassa vilahtelevista yhteistyökumppaneistani ehti kuulla elokuvanteon aikana. Oli tärkeää, että opettajani ja mentoriini Jim Hall ehti mukaan”, Frisell pohtii.

Pori Jazzissa kesällä esiintynyt Bill Frisell eroaa Pat Methenyn tai John Scofieldin kaltaisista jazzkitaristaikaistaan levytämässä musiikin laaja-alaisuudessa. Yhteistyökumppaneihin kun kuuluu jazzsuurruksten ohella kamarimuusikoita, folk- ja kantriaristeja sekä sellaisia rockmaailman nimiä kuin Elvis Costello, Lucinda Williams, Suzanne Vega, Keith Richards ja Faith No Moren Mike Patton.

”Soittaessa en ikinä mieti tai analysoi, mitä genreä esittämäni musiikki on. Sitä vain kuuntelee ja reagoi ympäröivään äänimaailmaan. Sikäli minulle ei ole mitään eroa, soitanko jazztrion, kovaaäänisen rockbändin tai sinfoniorkesterin kanssa.”

FRISELL muutti 80-luvun lopulla Seattleen, josta palasi New Yorkiin vasta pari vuotta sitten. No-teerasiko jazzkitaristi grungen?

”Siltä oli vaikeaa välttää! Soi-

tin paljon OK Hotel -nimisessä klubissa, jossa esiintyi jatkuvasti myös muuan Nirvana. Luulen, että koko ilmiön mahdollisti Seattleen omalaatuinen ilmapiiri tuohon aikaan. Tavallaan kysymys oli paljon isommasta jutusta kuin vain yhdestä tyylisuuntauksesta. Ajatuksen ydin oli siinä, että tehdään omaa juttua isojen metro-polien muotivirtauksista piittaamatta, käsityöläisaseteella.”

Merkillepantavaa on myös Frisellin jatkuva musiikillinen flirttailu juurimuusiikin kanssa.

Dokumentin ohjaaja Emma Franz on itsekin muusikko.

”Emmalla oli todella hyvä ajoitus.”

”En ole suinkaan ainoa jazzmuusikko, joka tykkää kantrista – varhaisen vaikuttajani Gary Burtonin soitosta löytyy kantrivaikutteita, samoin Sonny Rollins äänitti levyllisen kantria ja Keith Jarrett soitti säännöllisesti Dylania. Coloradossa kasvanee- na juurimuusikki on aina ollut elämässäni läsnä, mutta ehkäpä suurin syytyke americanaan syntyi vasta varttuneemmalla iällä”, kitaristi miettii.

Frisellin tavaramerkkinä pidetään maalailevaa, kuulasta ja kerroksellista kitarasoundia.

Inspiraatio on tullut yllättävästään kankaalta.

”**ELOKUVAMUSIIKKI** on ollut ehkä tärkein vaikuttajani alusta saakka. Minusta Bernard Herrmannin musiikki on oikeastaan ihan oma roolihahmonsa Hitchcockin elokuvissa”, Frisell kertoo.

”Tai John Barryn partituurit James Bond -elokuvissa. Niissä sähkökitara nousi aivan uudella tavalla elokuvan keskiöön. Moricone ja Nino Rota ovat myös lähellä sydäntäni. Tai Neil Youngin kitara Jim Jarmuschin *Dead Man* -elokuvassa, joka oli todella tajuunanjäyttävä kokemus.”

► **A Portrait R&A -festivaaleilla** 15.9., 17.9., 20.9. ja 22.9.

► **Haastattelu tehtiin ensi-illan yhteydessä SXSW-festivaaleilla** maaliskuussa Austinissa.